

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากสภาพแวดล้อมสังคมไทยในปัจจุบันกำลังได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของสังคม โดยส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติ ซึ่งในอดีตเคยเจริญทางด้านศิลปวัฒนธรรม คุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม ซึ่งเป็นเครื่องชี้ถึงความเป็นชนชาติไทยที่ไม่มีชนชาติใดเหมือน แต่ในปัจจุบันสังคมนั้นค่อย ๆ จางหายไปเพราะคนในชาติเกิดการแก่งแย่งแข่งขัน ชิงดี ชิงเด่นกัน คือ เอาประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งและมีการหันเหออกจากจารีตประเพณี อันดีงามที่บรรพบุรุษเคยสร้าง และดำรงรักษาไว้ จากปัญหาดังกล่าวนี้ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นที่เรารู้อย่างแน่นอนคือ ยอมรับ และมีความจำเป็นที่เราทุกคน ควรจะต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เป็นจริงเป็นจังอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็วที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานที่มีการจัดการศึกษาที่จะต้องดำเนินการปฏิรูปการศึกษา โดยเน้นการจัดการศึกษาที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนให้มีการพัฒนาที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ และสติปัญญา ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ยึดหลักคุณธรรมนำความรู้เสริมสร้างตระหนักสำนึก ในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาโดยใช้คุณธรรมจริยธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา โดยมีจุดเน้นเพื่อการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนเก่ง เป็นคนดี และมีความสุข (ปารีชาติ ธีระวิทย์, 2559 : 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ ควบคู่คุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยยึดแนวทางการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม ซึ่งสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนต้องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป. : 5) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะในการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ ทักษะทางด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติสุข ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายด้านศาสนา ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 79 บางส่วนระบุไว้ว่า รัฐต้องให้อุปถัมภ์และคุ้มครอง

พระพุทธศาสนา สนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาคุณภาพชีวิต (ธนเทพพร เดชประสาท, 2558 : 1)

ปัจจุบันมักจะพบปัญหาเยาวชนประพฤติตนออกนอกกลุ่มออกทาง เช่น การติดยาเสพติด ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ก่อการทะเลาะวิวาท ลักเล็กขโมยน้อย การมั่วสุม ปัญหาการยกพวกตีกัน เป็นต้น ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เกิดขึ้นมาจากการขาดศีลธรรมที่ดั่งงาม หลงใหลฝึกฝนในทางเสื่อม เข้าใจผิด ขาดการชี้แนะ ที่ถูกต้อง ถ้าหากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชนถูกปล่อยปละละเลย สังคมย่อมเกิดความสับสน วุ่นวายขึ้น (จำลองลักษณ์ สุจริตจันทร์, 2554 : 2) โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เยาวชนหรือนักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาสติปัญญา สังคมและจริยธรรม ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา ให้อยู่บนหลักการที่เป็นการพัฒนาที่สมบูรณ์ รอบด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม องค์ประกอบที่สำคัญคือ หลักคุณธรรมและจริยธรรมที่สร้างความรู้สึกรับผิดชอบชีวิตในทางศีลธรรม มีคุณภาพภายในคือ ความชื่นชม ยกย่อง ในขณะที่การกระทำช่วยย้อมนำ ความเจ็บปวดมาให้ การเป็นผู้มีคุณธรรมเป็นเกณฑ์สากลที่ตรงกัน เช่น การไม่ฆ่าสัตว์ ไม่เบียดเบียน ไม่ลักขโมย ไม่ประพฤติผิดในกาม เป็นต้น เป็นสภาพการณ์ของการกระทำที่ดีคือ ความเหมาะสมตามควรต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมตามหลักคุณธรรมและจริยธรรมที่สามารถ จำแนกได้ สามารถสั่งสอน อบรมให้ปฏิบัติตามมาตรฐานของพฤติกรรมที่ถูกต้อง มีสติสัมปชัญญะ รับผิดชอบชีวิต ตามทำนองคลองธรรม มีจิตใจลักษณะนิสัย และความตั้งใจ หรือเจตนาที่ดั่งงาม ลักษณะของคุณธรรมนั้นเป็นสิ่งละเอียดอ่อนอยู่ในจิตใจของแต่ละคนไม่อาจวัดหรือควบคุมได้ด้วยกฎหมาย หรือข้อบังคับใด ๆ แต่ควบคุมได้จิตสำนึกของตนเองผู้ที่มีจิตสำนึกในคุณธรรม สามารถห้ามความคิดที่ไม่ถูกต้องของตนเองได้ และสามารถยับยั้งการกระทำที่ไม่สมควร และสามารถควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ดีได้ จึงจะได้รับการยกย่องนับถือว่าเป็นคนดีอย่างแท้จริง เพราะว่าคุณที่มีคุณธรรม จะต้องมียุติธรรมประกอบตามหลัก ดังต่อไปนี้ 1) เป็นคนจริง 2) รู้บังคับควบคุมตนเอง 3) มีความอดกลั้น และอดทน 4) รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 5) มีความสงสารอยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ 6) ชื่นชม เมื่อผู้อื่นได้ดี และ 7) รู้จักวางเฉย ซึ่งคุณธรรมดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและลักษณะของคุณธรรมนั้น เป็นสิ่งละเอียดอ่อนอยู่ในจิตใจของแต่ละคน ไม่อาจวัดหรือควบคุมได้ด้วยกฎหมายหรือข้อบังคับใด ๆ แต่ควบคุมได้ด้วยจิตสำนึกของตนเอง ผู้ที่มีจิตสำนึกในคุณธรรม สามารถห้ามความคิดที่ไม่ถูกต้องของตนเองได้ และสามารถยับยั้งการกระทำที่ไม่สมควร และสามารถควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ดีได้ จึงจะได้รับการยกย่องนับถือว่าเป็นคนดีอย่างแท้จริง (สกุณา บัณฑุรัตน์ และคณะ, 2552 : 21)

การจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาได้มีการบริหารจัดการด้านการศึกษารองของโรงเรียนโดยผสมผสานระหว่างการศึกษาตามรูปแบบและการศึกษาประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียน ผู้เรียนจะได้ศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนา พุทธประวัติ พิธีกรรมต่าง ๆ มีการสอดแทรกการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรมให้เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมในการเรียนการสอน โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรม เป็นการแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และความรู้สึกของผู้เขียน ซึ่งได้มาจากการศึกษาวิชาธรรมะ พุทธะ และเบญจศีลเบญจธรรม ว่าจะสามารถถ่ายทอด

ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และความรู้สึกออกไปสู่ผู้อื่นได้ดีหรือไม่ ซึ่งการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม มีความสำคัญในการช่วยส่งเสริมความเจริญทางด้านจินตนาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนรู้จักลำดับความคิด สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจ ตามต้องการได้ รู้จักเลือกถ้อยคำสำนวน โวหารสำนวนได้ถูกต้องตามหลักภาษา และส่งเสริมให้ผู้เรียน เขียนได้ถูกต้องตามแบบที่นิยม (พระครูปราโมทย์วรคุณ, 2553 : 3-4)

โรงเรียนวัดทองนพคุณ (เจริญราษฎร์วิทยาคาร) เป็นสถานศึกษาระดับประถมศึกษา แห่งหนึ่งในจังหวัดเพชรบุรี ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2466 ตั้งอยู่ในบริเวณวัดทองนพคุณ หมู่ที่ 4 ตำบลบางจาก อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ใน ครั้งแรกที่มีการจัดตั้งขึ้นเพื่อทำการเรียนการสอนโดยอาศัยศาลาวัดเป็นที่ทำการเรียนการสอน โดยความเห็นชอบของเจ้าอาวาสในสมัยนั้นคือ พระครูเจริญ ท่านที่จะเป็นผู้ทุ่มเทให้การศึกษ และการบริการชุมชนในทุกเรื่อง ในสมัยนั้นวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการพัฒนาต่าง ๆ การดำเนินการในระยะแรกเกิดความยุ่งยากมากเพราะไม่มีอุปกรณ์ที่จะบริหารจัดการให้เป็นสากล แบบในปัจจุบัน ต่อมาประมาณ ปี พ.ศ. 1490 ได้รับงบประมาณสร้างอาคารชั่วคราวจากรัฐบาล ในขณะนั้น และเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ.2520 จึงได้รับอนุมัติสร้างอาคารถาวรที่เรียกว่า อาคาร 017 และใช้ทำการมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนบริเวณอื่น ๆ วัดอนุเคราะห์ให้ใช้ได้ในพื้นที่ที่จำเป็น อาทิเช่น สนามกีฬา สนามเด็กเล่น เป็นต้น ปัจจุบันโรงเรียนวัดทองนพคุณ (เจริญราษฎร์วิทยาคาร) (อรุณ สมานมิตร, 2558) โรงเรียนวัดทองนพคุณได้บริหารจัดการด้านการศึกษารูปแบบและ การศึกษาประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและส่งเสริม คุณธรรมแก่นักเรียน โดยหลังจากการเรียนรู้หลักวิชาต่าง ๆ ผู้เรียนจะถูกฝึกให้มีการเขียนเรียงความ แก้กระทู้ธรรม พรรณนาหัวข้อธรรมะ แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในหัวข้อธรรมที่กำหนด ทั้งนี้กระทู้ธรรม ที่ผู้เรียนได้เขียนหรือแสดงออกมา หากสามารถกระตุ้นให้ผู้ฟังได้ไตร่ตรอง และพิจารณาเห็นเป็นรูปธรรม จะช่วยให้ผู้ฟังสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้มากยิ่งขึ้น แต่จากสภาพการเรียน การสอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียนในปัจจุบันยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะการสอน พระพุทธศาสนาจะสอนกับเฉพาะด้านความรู้ที่เป็นนามธรรมและจะต้องฝึกให้ปฏิบัติด้วยตนเอง จึงจะ ประสบผลสำเร็จ แต่ถ้ามีความรู้แต่ไม่ปฏิบัติไม่ได้เกิดความซาบซึ้งในการที่จะนำหลักธรรมคำสอน ไปประพฤติปฏิบัติให้เกิดผลต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่าในการเรียน การสอนพระพุทธศาสนานั้นนักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย มีเจตคติที่ไม่ดีต่อพระพุทธศาสนา นักเรียน ขาดประสบการณ์ในการคิดอย่างเป็นระบบ ครูผู้สอนไม่สามารถสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในหลักสูตร เนื้อหาที่บรรจุไว้ในหลักสูตร บางเรื่องมีเนื้อหาเยิ่นเย้อเกินไปสำหรับนักเรียน และนักเรียน ไม่ให้ความสนใจ และเนื้อหาเป็นนามธรรม นักเรียนให้ความสนใจต่อการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย

จากสภาพปัญหาดังกล่าวในฐานะที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าไปสอนนักเรียนในโรงเรียนวัด ทองนพคุณ จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้วยกระบวนการเขียน เรียงความแก้กระทู้ธรรม เพื่อให้ทราบว่านักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดทองนพคุณว่ามี แนวโน้มที่จะพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรมมากน้อยเพียงไร และสามารถหา แนวทางพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมดังกล่าวให้เป็นคุณธรรมประจำตัวอย่างถาวรแก่นักเรียนได้อย่างไร เพื่อที่จะสร้างให้เยาวชนมีคุณธรรมอันจะนำพาความสุขความเจริญแก่สังคมไทยในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ก่อนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ก่อนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ มีขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดทองนพคุณ ด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม โดยมีการวัดคะแนนทักษะก่อนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม เพื่อนำคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม และหาแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดทองนพคุณ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ กระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยนำหลักเบญจศีล เบญจธรรม มาใช้ในการวัดคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ความเมตตากรุณา สัมมาอาชีวะ ความสำรวมอินทรีย์ ความซื่อสัตย์ และความมีสติรอบคอบ
3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

 - 3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดทองนพคุณ ตำบลบางจาก อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดทองนพคุณ ทั้งหมดจำนวน 30 คน

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทองนพคุณ 1 ท่าน ครูประจำชั้น โรงเรียนวัดทองนพคุณ 3 ท่าน เจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ 1 ท่าน รองเจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ 1 ท่าน และพระสงฆ์ผู้สอนพระปริยัติธรรม 3 ท่าน รวมทั้งหมด 9 ท่าน

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนวัดทองนพคุณ ตำบลบางจาก อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการศึกษาตลอดปีการศึกษา 2562

นิยามศัพท์เฉพาะ

กระทู้ธรรม หมายถึง การแสดงออกซึ่งความรู้ความเข้าใจความคิด และความรู้สึกของผู้เขียน ซึ่งแสดงออกให้เห็นได้อย่างชัดเจนในรูปแบบเรียงความเกี่ยวกับหลักเบญจศีลเบญจธรรม

การเขียน หมายถึง การสื่อสารชนิดหนึ่งของมนุษย์เราที่ต้องอาศัยความพยายาม การเขียนเป็นการแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ เป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้อ่าน เพื่อให้ผู้รับสารสามารถอ่านได้เข้าใจ ได้ทราบความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ แล้วสามารถนำมาบอกบอกต่อกับบุคคลอื่นให้ได้ความรู้ที่ผู้รับสารได้รับ

เรียงความ หมายถึง การเขียนขยายข้อความ โดยร้อยเรียงถ้อยคำให้เป็นเรื่องราว โดยแสดงความรู้ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก จินตนาการและความเข้าใจ ด้วยภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามความหมาย สละสลวย และเป็นระบบ ส่วนประกอบของเรียงความมีหัวข้อเรื่อง ความนา เนื้อ เรื่อง และส่วนลงท้ายหรือส่วนสรุป

การเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หมายถึง ขั้นตอนในการอธิบายเนื้อความของข้อธรรมที่ตั้งไว้ให้กว้างขวางออกไป โดยหาเหตุผลหรือหลักฐานมาประกอบอ้างอิง ตามความรู้ ความเห็นของผู้เขียน ด้วยประสงค์จะให้ผู้อ่านผู้ฟังเข้าใจความหมายของข้อธรรมนั้นอย่างแจ่มแจ้ง ชัดเจน และเพื่อให้เห็นจริง เห็นดี เห็นชอบ เชื่อถือ ปฏิบัติตาม เป็นข้อสำคัญ

การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้น หรือมีการวางแผน กำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ถ้าเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดีก็ไม่เรียกว่าการพัฒนา

คุณธรรม หมายถึง ความดีงามในจิตใจที่ทำให้บุคคลประพฤติดีผู้มีคุณธรรมเป็นผู้มีความเคยชินในการประพฤติในทางดีงาม คุณธรรมเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับกิเลส ซึ่งเป็นความไม่ดีในจิตใจ ผู้มีคุณธรรมจึงเป็นผู้ที่ไม่มากด้วยกิเลส จะได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยประเมินคุณธรรมจากแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น

จริยธรรม หมายถึง คุณสมบัติทางความประพฤติ ที่สังคมมุ่งหวังให้คนในสังคมนั้นประพฤติ มีความถูกต้องในความประพฤติ มีเสรีภาพภายในขอบเขตของมโนธรรม (Conscience)

เป็นหน้าที่ที่สมาชิกในสังคมพึงประพฤติปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองขึ้นในสังคม การที่จะปฏิบัติให้เป็นไปเช่นนั้นได้ ผู้ปฏิบัติจะต้องรู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น ตามหลักเบญจศีลเบญจธรรม ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ เมตตากรุณา สัมมาอาชีพ ความสำรวมอินทรีย์ ความซื่อสัตย์ และสติ

เบญจศีล หมายถึง ศีล 5 ข้อ เป็นหลักธรรมเพื่อให้ผู้ปฏิบัติเว้นจากการทำความชั่ว กระทำความดี มีระเบียบวินัยในการควบคุมจิตใจให้ประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกที่ควร ไม่เบียดเบียน หรือทำร้ายผู้อื่น และประพฤติปฏิบัติตามหลักเบญจธรรมควบคู่กันไปจะทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ได้แก่ เว้นฆ่าสัตว์ เว้นลักทรัพย์ เว้นประพฤติผิดในกาม เว้นพูดปด เว้นของมีนเมา หลักเบญจศีล ซึ่งเบญจศีลทั้ง 5 ข้อ จะเกิดขึ้นมาได้ก็เพราะบุคคลนั้นมีเบญจธรรมประจำตัว

เบญจธรรม หมายถึง หลักธรรมที่ควรปฏิบัติ 5 ประการ อันเป็นคู่ของเบญจศีล ได้แก่

1. **ความเมตตากรุณา** หมายถึง ปรรณนาให้ผู้อื่นมีความสุข และช่วยเหลือเขาให้พ้นทุกข์ การไม่ทำร้ายผู้อื่นนั้นก็นับว่าเป็นคนดีแล้ว แต่ถ้าจะให้ดียิ่งขึ้น ต้องเอื้อเฟื้อช่วยเหลือผู้อื่นด้วย สังคมจึงจะสงบร่มเย็นยิ่ง ๆ ขึ้น ทำให้ไม่ผิดศีลข้อที่ 1

2. **สัมมาอาชีพ** หมายถึง ความตั้งใจทำมาหาเลี้ยงโดยสุจริต หมายถึง การหาเลี้ยงชีพในทางที่ชอบธรรมข้อนี้คู่กับศีลข้อสองที่ให้ละเว้นจากการถือเอาของที่เขาไม่ให้ คนที่ประกอบอาชีพสุจริต ขยันขันแข็งในการทำมาหากิน ย่อมยินดีกับของที่ตนหาได้เอง ไม่คิดฉกฉวยเอาของผู้อื่น ทำให้ไม่ผิดศีลข้อที่ 2

3. **ความสำรวมอินทรีย์** หมายถึง ระมัดระวังในเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ ทางกามารมณ์ คือ การยินดีเฉพาะในคู่ครองของตนและการไม่คิดหมกมุ่นอยู่แต่เรื่องความรักความใคร่จนเกินขอบเขต การที่คนเรามีความต้องการทางเพศนั้น มิใช่ของผิดปกติแต่อย่างใด แต่ถ้าเดินสายกลางไว้ ก็จะทำให้เราไม่ไปผิดลูกเมีย ผู้อื่น ทำให้ไม่ผิดศีลข้อที่ 3

4. **ความซื่อสัตย์** หมายถึง การพูดความจริง รักษาวาจาให้ได้จริง เป็นสิ่งที่ทำให้ไม่เกิดการมั่วสวาท ทำให้ไม่ผิดศีลข้อที่ 4

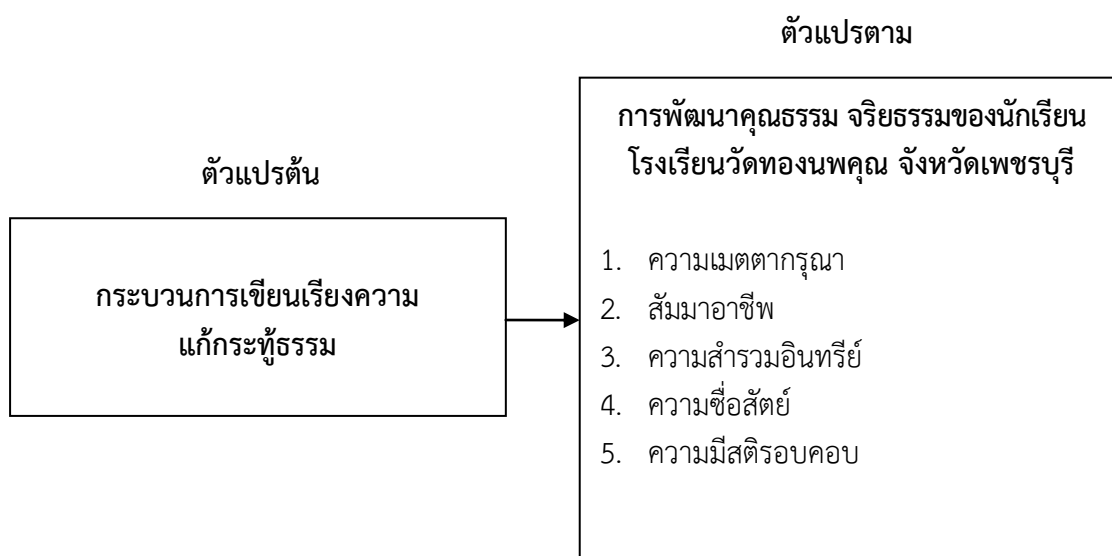
5. **ความมีสติรอบคอบ** หมายถึง การรู้สึกตัว ซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายกุศล ทำให้ชีวิตไม่ประมาท เพราะรู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว ทำให้ไม่เผลอกล้วกับสิ่งที่จะทำให้ชีวิตตกต่ำ จะทำการสิ่งใดก็จะสำเร็จได้โดยไม่ยาก และโอกาสที่จะเผลอตัวทำผิดด้วยความประมาทก็มีน้อยหรือไม่มีเลย การมีสติจึงทำให้ไม่ผิดศีลข้อที่ 5

เบญจศีล เบญจธรรม หมายถึง หลักธรรมที่เป็นธรรมคู่กัน คนที่มีเบญจธรรมจึงจะเป็นผู้มีเบญจศีล ซึ่งหากคนมีศีลและธรรมดังกล่าวแล้ว จะเว้นจากการทำความชั่ว รู้จักควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความดี ไม่เบียดเบียนตนและคนอื่น และประพฤติชอบทางกาย วาจา และใจ จะทำให้อยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดทองนพคุณ ตำบลบางจาก อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ในปีการศึกษา 2562

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบทักษะกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
2. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
3. ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี